

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä

VANHUSNEUVOSTON VUOSIRAPORTTI 2022

Jussi Salminen
osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö

Sisällys

ESIPUHE	3
TAUSTA NEUVOSTOTYÖSKENTELYLLE	4
Lakisääteisyys	4
NEUVOSTOJEN TEHTÄVÄT JA KOKOONPANO	5
Osallisuuden muodot	5
VANHUSNEUVOSTO.....	6
Neuvoston jäsenten edustamat tahot.....	6
Vanhusneuvoston antamat evästyksset/ esitykset.....	7
Asiantuntijat ja heidän teemansa kokouksissa.....	7
Nimeämiset	8
Lausunnot, kyselyt ja päätökset	8

ESIPUHE

Vuotta 2022 voi katsella tyytyväisin mielin maakunnallisen/hyvinvointialueen neuvostotyön kannalta. Olemme yhdessä saaneet vietyä eteenpäin tärkeinä pitämiämme asioita ja edistäneet asiakaskeskeistä ajattelua organisaatiossa. Taustalla on strateginen valinta esim. osallisuus on yksi Soiten ja tulevan hyvinvointialueen arvoista. Toiminta on arvostettua ja asiakas-, potilas- sekä asukasosallisuutta halutaan edelleen kehittää. Kaikki palaute ja osallisuuden erilaiset muodot auttavatkin Soitea asiakas- ja potilaskeskeisyyden vahvistamisessa.

Toimintasäännön mukaan maakunnalliset neuvostot kokoontuvat 5 - 6 kertaa vuodessa. Raportointivuonna 2022 vanhusneuvosto kokoontui viisi kertaa puheenjohtajana toimi kolmessa ensimmäisessä kokouksessa Kalevi Lindfors ja kahdessa viimeisimmässä kokouksessa Mikko Hänninen. Vanhusneuvostot käsittelivät kokouksissaan yhteensä 54 pykälää (v. 2021 48 pykälää). Pandemian tuomat kokoontumishaasteet ovat vieneet neuvostotyöskentelyn hybridimallina tapahtuvaksi. Voi vain lämmöllä kiittää neuvoston jäseniä heidän joustavuudestaan kokousjärjestelyissä.

Vuosi 2022 on ollut siirtymävaihetta, sillä vuoden 2023 alussa aloittaa Suomessa 21 hyvinvointialuetta. Vuonna 2022 oltiin organisatorisesti Osallisuus ja kehittämisen tuki vastuualuetta ja vuonna 2023 siirrytään TKIO ja osallisuus vastuualueelle. Vuoden 2023 alussa myös vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto tulevat lakisääteisiksi.

Jussi Salminen

osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö

TAUSTA NEUVOSTOTYÖSKENTELYLLE

Lakisääteisyys

Kunnan **vanhusneuvostosta** säädetään kuntalain (410/2015) 27 §:ssä

Ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Vanhusneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista¹¹ § (10.4.2015/416).

Laissa määrätään, että vanhusneuvosto on otettava mukaan suunnitteluun ikääntyneen väen tukemisesta sekä arviointiin heidän tarvitsemiensa palveluiden riittävydestä.

Soiten Maakunnallinen vanhusneuvosto ei ole ollut lakisääteinen, mutta Soite on halunnut vahvistaa edustuksellista osallisuutta maakunnallisten vanhus- ja vammaisneuvostojen kautta. Neuvostojen työ on ollut osa asiakaspalautteen monipuolista keräämistä ja hyödyntämistä. Palautteen avulla on voitu vahvistaa henkilöstön osaamista, kohdentaa palvelu oikein ja korjata palvelun tai palveluprosessin puutteita.

Hyvinvointialueiden aloittaessa vuonna 2023 tulevat vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto lakisääteisiksi. Soite on ollut kaukonäköinen ja jo vuonna 2017 aloitettua työtä voidaan hyödyntää siirryttäessä uuteen organisaatioon.

Laki hyvinvointialueesta (29.6.2021/611) 32 § Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet

Laissa määrätään, että aluehallituksen on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamiselimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä.

Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä ikääntyneen väestön ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

NEUVOSTON TEHTÄVÄT JA KOKOONPANO

Osallisuuden muodot

Asiakas- ja kuntalaisosallisuus voidaan jakaa kolmeen osaan; suoraan osallisuuteen (kuulemis- ja keskustelutilaisuudet, aloitteet / palautteet, asiakasraati- sekä kokemusasiantuntijuustoiminta), tieto-osallisuuteen (viestintä, tiedottaminen, julkisten asiakirjojen päätökset, päätösten vaikutusten ennakoarviointi ja edustukselliseen osallisuuteen. Edustuksellista osallisuutta organisaatiossa edustavat Soiten valtuusto, hallitus ja sen jaostot sekä nimetyt neuvostot, joita ovat vanhus- ja vammaisneuvosto.

MUOTO	VALINTA	TEHTÄVÄ
SUORAT ASIAKASPALAUTTEET ¹	Asiakkaalla mahdollisuus antaa sähköisesti palautetta palautejärjestelmään	Antavat reaaliaikaista tietoa asiakastyytyväisyydestä palveluissa
ASIAKASOSALLISUUS TOIMIALUEILLA - kokemustoimijat ²	Koulutetut kokemusasiantuntijat	Arvioi ja kehittää palveluja ja palveluprosesseja
ASIAKASRAADIT, ASIAKASKEHITTÄJÄT	Avoin haku /satunnaisotanta, yksittäiset henkilöt	Arvioi palveluja, esittää kehittämis ehdotuksia esim. hoito- ja palvelupolut
NEUVOSTOT	Keskustelujen kautta, järjestöt	Tekee aloitteita, julkilausumia ja antaa suosituksia.
KUULEMIS- JA KESKUSTELUTILAISUUDET	Kaikille kiinnostuneille avoin foorumi	Antaa asiakas- ja asukaslähtöistä informaatiota organisaation palveluista ja niiden toimivuudesta

¹ Asiakaspalautejärjestelminä ovat Roidu ja Qpro

² Soiten toimintamallissa kokemustoimija/-osaaja -käsitettä käytetään yleiskäsitteenä omakohtaisen kokemuksen omaavasta ihmisestä, joka haluaa, että hänen kokemusta hyödynnetään muiden auttamiseksi tai palvelujen kehittämiseksi.

Neuvostojen perustaminen organisaatioon

Valmisteilla olleet maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö korostivat osallisuuden merkitystä ja mahdollistivat maakunnalliset neuvostot. Keski-Pohjanmaalla toteutettu sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdistäminen yhdeksi Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymäksi mahdollisti myös maakunnallisten neuvostojen luontevan perustamisen. Neuvostoilla tavoiteltiin osallisuutta ja kansalaisvaikuttamista aivan uudella tavalla. Neuvostot maakunnallisina eivät ole lakisääteisiä, kuin vasta vuoden 2023 alussa.

Kokoaminen kahdessa vaiheessa

Maakunnallisten vanhus- ja vammaisneuvostojen kokoamisprosessi oli erilainen ensimmäisellä kaudella. Erilaisten potilasjärjestöjen suuren määrän vuoksi arvottiin mukaan pääsevät vammaisneuvoston jäsenet. Vanhusneuvosto oli helpompi muodostaa osallistaen, koska vanhusalan yhdistyksiä on huomattavasti vähemmän kuin vammaispuolella. Molemmilla kerroilla Soiten hallitus nimesi omat edustajansa neuvostoihin

Toisella kaudella oli samanaikainen haku. Hakemuksia tuli 35. Hakijat olivat osittain samoja kuin ensimmäisellä kerralla. Valintaprosessia katsottiin kokonaisuutena, jolloin saatiin kaikki halukkaat yhdistykset mukaan joko varsinaisella tai varapaikalla. Valintaprosessissa yhdistykset ja kansalaisjärjestöt pystyivät huomioimaan erinomaisesti sukupuoli- ja kielijakauman. Näin yhdessä tehden ja osallistaen valittiin molemmat neuvostot.

VANHUSNEUVOSTO

Neuvoston jäsenten edustamat tahot vuonna 2022

Soiten maakunnallisen Vanhusneuvoston kokoonpano kolmessa ensimmäisessä kokouksessa: Kokkolanseudun Omaishoitajat ry (Ossian Wassborr), Vetelin kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto (Veijo Savolainen), Pensionföreningen vi norrifrån (Roy Sabel), Kokkolan kansalliset seniorit ry (Eero Klemola), Kokkolan Eläkkeensaajat ry (Maija Männistö), Eläkeliitto Kannus (Riitta Laasonen), Lestijärven kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto (Aimo Itäniemi), Hyvinvointikeskus Maunu ry (Pirkko Hautala, varapuheenjohtaja), Eläkeliitto Kaustinen (Seija Kaustinen), Perhon järjestöjen edustaja (Väinö Syrjälä), Keski-Pohjanmaan sotaveteraanipiiri (Kalevi Lindfors, puheenjohtaja) ja Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalveluyhtymän hallituksen kaksi edustajaa (Anja Törmä ja Kristiina Teerikangas).

Tulevan hyvinvointialueen Vanhusneuvoston kokoonpano kahdessa viimeisessä kokouksessa: Forsström Jörgen, Hänninen Mikko (puheenjohtaja), Itäniemi Aimo, Juusela-Pekkarinen Sirkka, Klemola Eero, Lindfors Kalevi, Norppa Raija, Palosaari-Penttilä Pirjo (varapuheenjohtaja), Salo Annikki ja Torppa Sari. Aluehallituksen edustajina Alpia Arto ja Teerikangas Kristiina.

Vanhusneuvoston antamat evästyksset/esitykset

- Jäsen Sirkka Juusela-Pekkarisen esitys yhteiskokouksesta Kannuksen vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa
- Neuvosto esitti tulevalle hyvinvointialueelle vanhus ja hoidon etiikkasuunnitelman laadintaa vrt Valtakunnallisen terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan raportti
- Neuvosto esitti tulevalle hyvinvointialueelle ikäpoliittisen ohjelman laadintaa yhdessä kuntien, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa
- Yhteiskokouksen evästyksset tulevan hyvinvointialueen vanhusneuvostolle, joka aloittaa syksyllä 2022

Asiantuntijat ja heidän teemansa kokouksissa

24.2.2022

Ajankohtaiskatsaus Tesasta ja erikoissairaanhoidon palveluseteli / johtajaylilääkäri Pirjo Dabnell ja toimialuejohtaja Tuula Rajaniemi

Ajankohtaiskatsaus Hoidon ja hoivan palvelu- ja laitoshoidosta / palvelualuejohtaja Minna Mäkitalo-Rauma ja toimialuejohtaja Ritva Jämsä

21.4.2022

Ajankohtaiskatsaus Hoidosta ja hoivasta / toimialuejohtaja Ritva Jämsä

Esittely Olka-hankkeen toiminnasta / Kosti ry:n edustajat Kati Hyvönen ja Marianna Ylilehto

15.6.2022

Ajankohtaiskatsaus Hyvinvointialueelle siirtymisestä / osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen

Informointi turvapuhelimista / palvelualuejohtaja Hanna Saarinen

Katsaus ikäihmistien hoidon tarpeen ja hoidon määrän kasvusta huoltosuhteen muuttuessa / osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen

Ikääntyneiden kotiin järjestettävien palveluiden kehittäminen / Kotiin-hankkeen hankekoordinaattori Tuula Rannisto

20.9.2022

Ajankohtaiskatsaus Hoidosta ja hoivasta / toimialuejohtaja Ritva Jämsä

Soiten 2.1 tulevaisuuden sote-keskus kokemusaamisen osahankeen esittely ja kokemustoimijoiden tekemä video / osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen, kokemusasiantuntija Raija Norppa ja hankekoordinaattori Johanna Lång

22.11.2022

Ajankohtaiskatsaus Hoidosta ja hoivasta / toimialuejohtaja Ritva Jämsä

Ajankohtaiskatsaus hyvinvointialueen strategiasta / muutosjohtaja Eija Kellokoski-Kari

Ajankohtaiskatsaus Heikossa ja haavoittuvassa olevien asiakas- ja potilasryhmien hoidon ja palveluiden parantamisesta / kehittäjäkoordinaattori Satu Marjakangas

Esittely Hyvinvointialueen osallistumisen ohjelmaluonnoksesta / osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen

Esittely ”Sydämeltä sydämelle” vertaistukihanke / Sydänpiiri ry:n puheenjohtaja Kaija Jestoi

Nimeämiset

- Kokkolan kaupungin hankekoordinaattori Rosanna Teleranta esitti Trullelin retkeilyreitien esteettömyyskävelyn osallistumista
- Esittelijä Jussi Salminen on lähettänyt sähköpostilla Soiten kuntiin kirjeen, jossa pyytää kuntien vanhus- ja vammaisneuvostoja nimeämään ehdokkaansa tulevaan hyvinvointialueen vanhusneuvostoon.
- Nimettiin työvaliokunta valmistelemaan neuvoston käsiteltäväksi tulevia asioita.
- Neuvosto nimesi Osallistumisen ohjelman valmistelutyöryhmään Sirkka Juusela-Pekkarisen ja Mikko Hännisen

Lausunnot, kyselyt ja päätökset

Päätös

- Salassapitosäädösten ja vaitiolovelvollisuuden pitäminen kokouksessa käsiteltyjen asioiden suhteen
- Vanhusneuvosto hyväksyi omalta osaltaan vuosiraportin vuodelta 2021 ja lähetti sen tiedoksi Soiten hallitukselle.
- Neuvosto päätti omalta osaltaan esittää hyvinvointialueen toimintasäännön aluehallitukselle hyväksyttäväksi.
- Hyvinvointialueen vanhusneuvoston puheenjohtajan valinta, varapuheenjohtajan valinta

Lausunto / kannanotto

- Neuvoston kannanotto ja informaatio palvelualuejohtaja Hanna Saarisen informaatioon liittyen lumisetelipalvelua
- Neuvosto korosti ikäihmisten huomioimista tehtäessä strategioita ja alueellista hyvinvointikertomusta sekä suunnitelmaa.
- Neuvosto päätti puoltaa – Asukasosallistuminen hyvinvointialueella kokeilua sähköisestä keskustelualustasta
- Neuvosto päätti puoltaa Muisti Terve Pohjois-Suomi hanketta.
- Lausunto vuoden 2023 talousarviosta ja – suunnitelmasta
- Attendon irtisanoessa tehostetun palvelusopimuksia Soiten alueella, neuvosto kantoi huolta Hoidon jatkuvuuden turvaamisesta
- Lausunto palvelustrategiasta
- Palvelusetelin saaminen erikoissairaanhoidon palveluihin.